

LUND UNIVERSITY

Music and Democracy: Leadership Positioning in Relation to Policy Enacting and Inclusion of Children and Adolescents with (Dis)abilities in Sweden's Art and Music Schools

Di Lorenzo Tillborg, Adriana

2017

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Di Lorenzo Tillborg, A. (2017). *Music and Democracy: Leadership Positioning in Relation to Policy Enacting and Inclusion of Children and Adolescents with (Dis)abilities in Sweden's Art and Music Schools*. Abstract från Musikforskning idag 2017, Piteå, Sverige.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

PROGRAM

Musikforskning idag

Musikhögskolan, Piteå, 12–14 juni 2017

Musikforskning idag arrangeras av Musikhögskolan vid Luleå tekniska universitet och Svenska samfundet för musikforskning.

Konferensen stöds av:

Kungliga Musikaliska Akademien och

Tobias Norlind-samfundet för musikforskning

ssm

Svenska samfundet för
musikforskning

Innehåll

Förord (Lars Berglund)	4
Välkommen till Piteå (Sverker Jullander)	5
Konferensprogram	6
Abstracts	14
Anne Danielsen (Norlindföreläsning)	14
Dan Alkenäs	14
Maria Bania & Tilman Skowroneck (recital-lecture)	15
Lars Berglund	16
Adriana Di Lorenzo Tillborg	17
Dafna Dori	18
Anna Einarsson	19
Karin Larsson Eriksson	19
Cecilia Ferm-Almqvist, Niclas Ekberg, Susanna Leijonhufvud, Jon Allan, Patrick Burkhardt (panel)	20
Nina Hamrén	21
Fredrik Hedelin (recital-lecture)	22
Kia Hedell	22
Carl Holmgren	23
Per Högberg (recital-lecture)	24
Sverker Jullander, Jan Berg, Helge Kjekshus, Karin Nelson, Petter Sundkvist (panel)	25
Eva Kjellander Hellqvist & Karin Hallgren	26
Ester Lebedinski	27
Susanna Leijonhufvud	28
Annika Lindskog	29
Tobias Lund	30
Mattias Lundberg	31
Jonas Lundblad	32
Veronika Muchitsch	32
Klas Nevrin	33
Per-Henning Olsson	34
Tobias Plebuch	35
Eva Sæther	36
Maria Schildt	37
Berk Sirman	37
Daniel Stighäll	38
Karin Strinnholm Lagergren	39
Ingela Tägil	40
Andreas Tillborg	41
Torbjörn Ömalm	42

Förord

Årets konferens ”Musikforskning idag 2017” är den femtonde konferensen anordnad av Svenska samfundet för musikforskning. Den första arrangerades i Falun 1998 på initiativ av dåvarande ordföranden Gunnar Ternhag. Det fanns en äldre föregångare, nämligen de nordiska konferenserna för ”ograduerade forskare” – alltså i första hand doktorander. Det nya konferensformat som introducerades i Falun välkomnade på samma sätt doktorander och studenter och blev snart en viktig mötesplats där unga forskare fick möjlighet att träffa både varandra och seniora kolleger från hela landet. Jag har själv på nära håll kunnat följa hur de mötena lade grunden till ett gott samarbetsklimat över generations- och lärosätesgränser.

Då kallades konferenserna ”Musikvetenskap idag”, men med start 2010 ändrades namnet till ”Musikforskning idag”, som är mer förenligt med samfundets namn. Det var en markering av den inkluderande ambition som alltid funnits bakom samfundets konferenser: att samla och engagera alla som håller på med forskning kring musik inom och utom Sverige, oavsett akademisk tillhörighet.

Årets konferens involverar ett fyrtiotal talare. Det blir tre sessioner med recital-lectures och två paneler. Som årets Norlindföreläsare välkomnar vi professor Anne Danielsen från Oslo universitet, som kommer att tala över det ämne där hon är en internationellt ledande forskare: mikrorytmik i afroamerikansk populärmusik. Det mycket välkomna och generösa bidraget till detta keynote-föredrag kommer även detta år från Tobias Norlindsällskapet.

Kungl. Musikaliska Akademien bidrar med ett generellt stöd till konferensen. Akademiens kontinuerliga stöd till samfundets årliga konferenser har varit mycket viktigt för svensk musikforskning i stort, och vi hoppas ännu en gång kunna leva upp till det förtroendet.

Årets konferens genomförs i samarbete mellan Svenska samfundet för musikforskning och Institutionen för konst, kommunikation och lärande vid Luleå tekniska universitet. Ett särskilt tack till Sverker Jullander som lett och samordnat värdinstitutionens insatser samt till de medlemmar i samfundet styrelse som arbetat med att planera konferensen.

Lars Berglund

Ordförande i Svenska samfundet för musikforskning

Välkommen till Piteå

och den hittills nordligaste upplagan av ”Musikforskning idag”!

Musikhögskolan i Piteå är en del av Institutionen för konst, kommunikation och lärande vid Luleå tekniska universitet. Den har sina rötter i musiklinjen vid Framnäs folkhögskola i närbelägna Öjebyn, som startade 1952. 1978 började Musikhögskolan sin verksamhet, då i lokaler på folkhögskolans område och med enbart lärarutbildning. Vid mitten av 1980-talet flyttade man in i de nuvarande lokalerna och vid samma tid breddades utbildningsutbudet med kyrkomusikerutbildning och en kompositionsklass. De första professurerna, i orgel och i komposition, inrättades 1989. Sedan dess har verksamheten oavbrutet expanderat, med medieutbildningar, konstnärliga kandidat- och masterprogram i musikalisk gestaltning samt danslärarutbildning, till vilket kan läggas ett stort utbud av fristående kurser. Musikforskning har bedrivits vid Musikhögskolan sedan 1990-talet, från början i musikpedagogik men från 2004 även i musikalisk gestaltning. Ytterligare ett musikinära forskningsämne är ljudteknik, som tillhör medieavdelningen. Den första disputationen ägde rum 2001, och totalt har 16 doktorer examinerats i dessa tre ämnen.

Musikhögskolan är sammanbyggd med konserthuset Studio Acusticum, invigt 2007, vars konsertsal med 600 åhörarpplatser har hög- och sänkbart tak för att anpassa rumsakustiken till den musik som spelas. I konsertsalen står sedan 2012 Orgel Acusticum, med sina 140 stämmor Sveriges största och stilistiskt mångsidigaste orgel. Dessutom finns i konserthuset den mycket flexibla Black Box, som används för olika slags konserter och sceniska framföranden. Även konserthusets rymliga foajé tas ofta i bruk för konserter.

Det är en stor glädje för oss att stå värd för ”Musikforskning idag”, med dess mångfald av ämnen och presentationsformer. Vi hoppas att dessa konferensdagar ska ge värdefull ny kunskap, lovande forskningsuppslag och fruktbara kontakter mellan oss musikforskare av alla slag.

Sverker Jullander

Konferensansvarig

Konferensprogram

EN = hela sessionen ges på engelska.

Måndag 12 juni 2017

12.00–13.00 **Registrering**

13.00–13.30 **Konferensen öppnar**

Sal: L 165

13.30–15.00 **2017 års Norlindföreläsning**

Sal: L 165

Ordförande: Lars Berglund

Anne Danielsen

Struktur og performativitet: Mikrorytmikk i afroamerikansk populærmusikk

15.00–15.30 **Fika**

Musikhögskolans foajé

15.30–17.00 **Parallella sessioner**

Session 1a, recital-lecture (15.30–16.20)

Sal: Studio Acusticum, konsertsalen

Ordförande: Maria Bania

Fredrik Hedelin

Levande musik – ritornellen och det musikaliska skapandet

Kammarensemblen Norrbotten NEO medverkar

Session 1b, papers

Sal: A 116

Ordförande: Cecilia Ferm-Almqvist

Adriana Di Lorenzo Tillborg

Music and Democracy: Leadership Positioning in Relation to Policy Enacting and Inclusion of Children and Adolescents with (Dis)abilities in Sweden's Art and Music Schools

Dan Alkenäs

Musikkomposition i samarbete med barn inom El Sistema

Eva Sæther

Det tredje rummet. Erfarenheter från kulturskolans i Malmö breddade rekrytering genom El Sistema

Session 1c (EN), papers (15.30–16.30)

Sal: A 118

Ordförande: Eva Kjellander Hellqvist

Veronika Muchitsch

Analyzing Voice as a Sonic Dispositif

Dafna Dori

Jewish Iraqi Composer Saleh Al-Kuwaity: A Revival?

17.15–17.50 Visning av konserthuset Studio Acusticum
Konserthuschef Roger Norén

Tisdag 13 juni 2017

9.00–
10.30   **Parallella sessioner**

Session 2a, papers

Sal: A 116

Ordförande: Tobias Lund

Lars Berglund

Musik och kulturellt utbyte. Några teoretiska överväganden utifrån tre exempel

Ester Lebedinski

”Af Gammalt laga nytt, och ljus i mörkret föra, är en besvärlig konst, som gifver nog att göra”. J. H. Roman och den engelska musikaliska antikvarianismen

Maria Schildt

La France/Suéde triomphante. Franska prologer vid det svenska hovet 1680–1720

Session 2b, papers

Sal: A 118

Ordförande: Pia Bygdéus

Anna Einarsson

Att framträda med, och komponera för, sång och responsiv live elektronik – betydelse av situation och förkroppsligande handlingar

Berk Sirman

Nya utmaningar i analys av inspelad musik

Susanna Leijonhufvud

Liquid Streaming – an Actor–Network Analysis of Streamed Music with the Case of Spotify

Session 2c, papers (9.00–10.00)

Sal: Aulan A 134

Ordförande: Anna-Karin Gullberg

Eva Kjellander Hellqvist & Karin Hallgren

Musik och politik i svenskt 1970-tal: musikspridning, jämlikhet och kommersialism på de kungliga teatrarna och SVT?

Karin Larsson Eriksson

Spelglädje och förkovran. Drivkrafter för att gå, undervisa och arrangera kurser inom svensk folkmusikmiljö 2013–2015

10.30–

Fika

11.00

Musikhögskolans foajé

11.00–

Parallella sessioner

12.30

Session 3a, papers

Sal: A 116

Ordförande: Karin Strinnholm Lagergren

Andreas Tillborg

The Fine Art of Repetition (11.00–11.15)

Nina Hamrén

Fritiofs Saga. Esaias Tegnér's nationalepos i händerna på Elfrida Andrée och Selma Lagerlöf (11.15–11.30)

Daniel Stighäll

Mousiké och Pre-Opera

Ingela Tägil

Garciaskolans kvinnliga röst. En undersökning av vokala operatekniker ur ett genusperspektiv

Session 3b (EN), recital-lecture och paper

Sal: Aulan A 134

Ordförande: Joel Speerstra

Maria Bania & Tilman Skowronek

Performing Passions: Enacting a Rhetorical Technique
(recital-lecture 11:00–11:50)

Tobias Plebuch

*On the Historical, Analytical and Poietic Significance of
Cue Sheets* (paper 12:00–12.30)

Session 3c (EN), panel (11.00–11.40)

Sal: A 118

Ordförande: Eva Saether

Cecilia Ferm-Almqvist, Niclas Ekberg, Susanna

Leijonhufvud, Jon Allan, Patrick Burkhart

*Evolving Bildung in the Nexus of Streaming Services,
Art and Users – Spotify as a Case*

12.30–

Lunch

13.30

Restaurang 2Kök, Acusticum

13.30–

Parallella sessioner

15.00

Session 4a, papers

Sal: A 116

Ordförande: Maria Schildt

Karin Strinnholm Lagergren

Musikaliska Sällskapet i Visby musikaliesamling

Kia Hedell

*Proveniensproblematik i Uppsala universitetsbiblioteks
äldre musiksamling*

Annika Lindskog
*Creating Cultural Memory: Joseph Martin Kraus’
Funeral Music for King Gustaf III*

Session 4b, papers

Sal: A 118

Ordförande: Mattias Lundberg

Torbjörn Ömalm

Váhtjerduottar: *To play a mountain*

Tobias Lund

”Kanske man blir lite konstig av att sova i skogen.”

Skogssusets betydelse från Almqvist till Lindgren

Jonas Lundblad

*Noterad och klingande rytm. Olivier Messiaen som
interpret av egna verk*

15.00–

Fika

15.15

Musikhögskolans foajé

15.15–
16.15

Parallella sessioner

Session 5a, recital-lecture (15.15–16.05)

Sal: Orgelsalen F 102

Ordförande: Karin Nelson

Per Högberg

”Stäm upp för din konung, du stämmornas mö!” Om orgel och koralsats som pedagogiska artefakter i församlingssångsmusicerande

Session 5b, papers

Sal: A 118

Ordförande: Per-Henning Olsson

Carl Holmgren

Pianostuderandes och -lärares beskrivningar av musikalisk interpretation och syn på utveckling av interpretationsförmågor inom enskild huvudinstrumentundervisning på musikhögskolenivå

Klas Nevrin

Musik i Oordning. Motspel, komplexitet och kollektiv improvisation

16.30–
18.00

Årsmöte, Samfundet för musikforskning

Sal: L 165

19.00–

Konferensmiddag

Restaurang 2Kök, Acusticum

Onsdag 14 juni 2017

9.30–10.30 **Parallella sessioner**

Session 6a, papers

Sal: A 116

Ordförande: Karin Hallgren

Per-Henning Olsson

Mellan symfoni och solokonsert. En analys av Allan Pettersson och Anders Eliassons verk, som rör sig i gränlandet mellan två genrer

Mattias Lundberg

Två lager blir ett. Musikaliska egenheter i mässans gestaltning under den svenska reformationstiden c.1530-c.1610

Session 6b (EN), panel (9.30–10.10)

Sal: A 118

Ordförande: Karin Larsson Eriksson

Sverker Jullander, Jan Berg, Helge Kjekshus, Karin Nelson, Petter Sundkvist

Time and Space: Musical Tempo and Room Acoustics

10.30–

Fika

10.45

Musikhögskolans foajé

10.45–

Avslutning

11.15

Sal: Aulan A 134

Abstracts

ANNE DANIELSEN

Norlindföreläsning: Struktur og performativitet.

Mikrorytmikk i afroamerikansk populærmusikk

I afroamerikanske rytmiske musikktradisjoner er utformingen av rytmikken på mikronivå, som for eksempel timing og forming av lyd, avgjørende for kvaliteten på musikken. I dette innlegget vil jeg presentere et teoretisk rammeverk for analyse av slike mikrorytmiske forhold i musikk. Utgangspunkt er at rytme oppstår i møtet mellom musikk og lytter, nærmere bestemt mellom den aktuelle musikken og virtuelle referansestrukturer i lytteren. Jeg vil deretter anvende dette rammeverket på et utvalg låter fra 1960-tallets soul og funk til dagens computer-assisterte afroamerikanske dansemusikk, såkalt neosoul og contemporary R&B. Et sentralt tema i foredraget vil være hvordan rytme innebærer et spill med strukturelle forventninger og hvordan nye rytmiske strukturer og forventninger genereres av det musikalske forløpet mens det skjer. Musikalsk struktur kan i forlengelsen av dette forstås som et dynamisk og emergent aspekt som forandrer seg over tid, både i fenomenologisk og historisk forstand.

DAN ALKENÄS

Musikkomposition i samarbeide med barn inom El Sistema

Inom ramen för doktorandstudier inom *Musikalisk gestaltning* avser jag att som ett konstnärligt forskningsprojekt undersöka ett kompositionsarbete i samarbeide med barn inom utbildningen *El Sistema*. Syftet med projektet är att musikaliskt gestalta några frågeteman jag identifierat och hur människor reflekterar över dessa, samt att problematisera gestaltningsprocessen. Projektets frågeteman knyter an till området *hållbar utveckling* utifrån en social dimension och har sitt ursprung i mina reflektioner över de terrordåd som ägde rum i Paris 13 november 2015.

De frågeställningar jag för närvarande arbetar med kan sammanfattas:

- Hur kan jag som kompositör samarbeta med barn i ett kompositionsprojekt?
- Hur kan reflektioner kring specifika frågeteman gestaltas i musik?

- Hur kan kreativa processer beskrivas utifrån det aktuella projektet?
- Hur kan ett insamlat material, bestående av ett flertal mindre komplexa kompositioner, transformeras till en större komplex komposition?

Jag har länge reflekterat över att designprocesser påminner om processer inom musikalisk komposition, och ställt frågan om det finns något att lära genom att integrera dessa processer. I metodvalet har jag därför inspirerats av modeller som hämtats från designämnet.

Under en fältstudie kommer ett team bestående av mig, 4–5 elever och en musiklektör att tillsammans komponera musik- och sångtextmaterial som jag sedan kan utveckla till större kompositioner. Arbetet dokumenteras med hjälp av filmkamera och kompositionsprogrammet "Soundtrap". Dokumentationen kommer att ligga till grund för undersökning av projektets konstnärliga processer och produkter. I samband med konferensen har fältstudien genomförts, och jag planerar att presentera några resultat.

Här bör betonas att projektet har ett konstnärligt fokus och problemområde. Syftet är att nå konstnärliga resultat och mål. Det är tänkbart att resultat kan framkomma i fråga om barns lärande, identitetsskapande, didaktiska metoder, musikens påverkan, etcetera. Dessa resultat kommer dock inte att behandlas. Utgångspunkten är att avhandlingen behandlar konstnärliga processer och produkter.

MARIA BANIA & TILMAN SKOWRONECK

Performing Passions: Enacting a Rhetorical Technique

In eighteenth-century Germany, passions were, in music and elsewhere, considered rational, and as separable and knowable physical inner entities. A concert was a collective experience with various performative layers where the passions were shared in the room. Influential practitioners and theoreticians considered the purpose of music to be to move the listeners, and requested instrumentalists to transport themselves into the passions of the music in order to arouse the same passions in their audiences. This rhetorical technique had been known since antiquity and was recommended also to other artists and to orators.

We have studied the aesthetic and affective implications of this technique, and explored how it can be re-enacted in performing two German mid-eighteenth-century sonatas on period instruments. Initially, we independently analysed the passions written into the

music, and then we aroused these passions in ourselves while playing. The results included an experience of a stronger presence of the specific passions of the music both in the sounding music and in our own bodies. The passion analyses increased our awareness of the affective content and potential of the music.

In the performing network, which includes our own bodies, musical instruments, musical scores, the listeners and the room, this technique and the aesthetic of the time places the focus on the relations between the actants, rather than on an expressive subject or a performed object. We argue that a passion analysis of this type of music amplifies our understanding of it, just as a formal analysis or harmonic analysis does, and that it can be a valuable tool for performers and in higher music education. The recommendations to arouse passions in oneself while performing and composing underlines the performative, subjective and corporeal element of musical rhetoric in this period in addition to semantic or formal elements.

LARS BERGLUND

Musik och kulturellt utbyte. Några teoretiska överväganden utifrån tre exempel

Under de senaste decennierna har begrepp som kulturellt utbyte, kulturtransfer, transnationella perspektiv och reception fått en framskjuten plats i kulturvetenskapliga och historiska studier, även inom musikvetenskapen. En medvetenhet om sådana processer har funnits länge inom historisk musikvetenskap, exempelvis inom stilhistorieskrivningen, där de ofta beskrevs med begrepp som influens eller stilistiskt inflytande. Den familj av begrepp och termer som utvecklats inom kulturutbytesstudierna erbjuder en stor mångfald och nyansrikedom men också en hel del teoretiska utmaningar. Jag kommer att diskutera och problematisera begreppsapparaten och, utifrån den, syftet och värdet med kulturutbytesstudier i vid mening, relaterat till några musikhistoriska exempel. Exempelen kommer att beröra tre olika former av transfer: 1) transfer i relation till sociala hierarkier i en och samma geografiska region, exemplifierad med den sociala interaktion som ligger bakom det som brukar kallas svensk folkmusik; 2) långväga transfer mellan länder eller geografiska kulturområden, exemplifierad med spridningen och receptionen av italiensk musik i norra Europa under 1600-talet; samt 3) transfer ur ett temporalt perspektiv: reception, imitation och ”revival” av historisk musik i historisk tid. En viktig fråga i samtliga fall är bland

annat vilket aktörsperspektiv som kan anläggas: exempelvis vilka aktörer som ska betraktas som aktiva och vilka som är passiva. Ett annat problem är den ideologiska kontext som många av de etablerade begreppen är inbäddade i – exempelvis begrepp som *appropriering* och *hybridisering* – och frågan om de kan användas helt frikopplade från sin ideologiskt färgade bakgrund.

Presentationen är en redovisning av överväganden och slutsatser från det pågående projektet ”Musical-Cultural Exchange in Early Modern Europe”, som är ett samarbete mellan Uppsala universitet, Royal Holloway, Londons universitet och Bach-Archiv Leipzig.

ADRIANA DI LORENZO TILLBORG

Music and Democracy: Leadership Positioning in Relation to the Enactment of Policy Concerning the Inclusion of Children and Adolescents with (Dis)abilities in Sweden’s Art and Music Schools

This paper exposes and problematises the situation of children and adolescents with (dis)abilities in relation to Sweden’s Art and Music Schools during the time period of a national policy process.

Many researchers in the Nordic countries have raised aspects of democracy in music education, as a path toward the inclusion of all children. The inclusion of children and adolescents with (dis)abilities is the aspect of democracy in music education in focus for this paper. In order to actively work towards focusing on their abilities to promote inclusion, I choose to add parenthesis when applying the concept (dis)abilities.

The data consists of questions from a national survey sent to all Art and Music School leaders, three focus group conversations with a total of eighteen Art and Music School leaders and individual telephone interviews with four other Art and Music School leaders.

The aim of this paper is to investigate, from leadership perspectives, whether children and adolescents with (dis)abilities are included in Art and Music Schools.

The research questions are:

- How do Art and Music School leaders talk about children and adolescents with (dis)abilities?
- How do Art and Music School leaders position themselves regarding inclusion of children and adolescents with (dis)abilities in Art and Music School activities?

A social constructionist framework makes it possible to refer to the concept of disability as socially constructed, focusing on the responsibility of society – or specifically Art and Music Schools – in making changes to include individuals with disabilities. Exposing the repressed and excluded discourses can be a way to counteract marginalisation and promote democracy.

The results reveal that even though most Art and Music Schools work towards inclusion of children and adolescents with (dis)abilities, there still are Art and Music Schools in Sweden where children and adolescents with (dis)abilities are not included in the activities.

DAFNA DORI

Jewish Iraqi Composer Şaleh Al-Kuwaity: A Revival?

Şaleh Al-Kuwaity (1908–1986) was one of the most distinguished musicians in Iraq during the 1930s and 1940s. He immigrated to Israel in 1951. A Jew, his name was erased from the national archives and from reprints of old books during the Baath regime. His songs were printed as “Iraqi heritage” with no credit to him as the composer. Though his music never died, there has been in the past ten years an element of revival in the awakening interest in the man and his music. Muslim Iraqi artists who settled outside the Middle East, now visit Israel and perform together with local Jewish and Palestinian musicians. Similar activities take place in London, involving the Jewish Iraqi community.

This paper deals with both performance and reception of these songs nowadays, through musicological and sociological surveys. Presenting renditions of Şaleh Al-Kuwaity’s songs from the past ten years, I show how they retain some features of the 1930s–1940s recordings. Other aspects, like modality and instrumentation, have changed. Moreover, some of the current recordings convey a sense of nostalgia through choices of sound and visual features.

Looking at the reception of the songs, I examine how listeners express themselves on YouTube channels, on music websites and in newspapers. Like some of the performances – the discourse among listeners seems to revolve around sentiments of nostalgia. I examine the situation through Niall Mackinnon’s differentiation between re-enacting, which strives for authenticity, and revival, described as “continuity through a process of artistic evolution.”

ANNA EINARSSON

Att framträda med, och komponera för, sång och responsiv live-elektronik – betydelser av situation och förkroppsligande handlingar

Vad händer när den sjungande praktiken möter responsiv datorteknik inom ramen för *mixed works*, d v s verk som kombinerar en akustisk ljudkälla med syntetiskt framställda ljud? Detta har undersökts inom ramen för ett konstnärligt forskningsprojekt, vilket mynnar ut i en konstnärlig avhandling vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm i september 2017. Vid denna presentation vill jag fokusera på verket *Metamorfoser* (2015) för fyra sångerskor och fyra laptops, komponerad av mig till text av Jörgen Dahlqvist. Hur blir sångerskornas upplevelse av relationen till live-elektroniken när de sjunger i hängselar, upplyftade flera meter från marken?

Halvstrukturerade intervjuer genomfördes med deltagande sångerskor och analyserades utifrån Interpretative Phenomenological Analysis (IPA) tillsammans med processdagbok.

I dialog med teori från förkroppsligad kognition (embodied cognition, t ex Chemero, 2009, Johnson, 2007) och ekologisk psykologi (t ex Gibson, 1979, Clarke, 2006) diskuterar jag betydelsen av samspelet med situationen i kulturell och social bemärkelse, såväl som individens erfarenheter och färdigheter. Sångarnas beskrivningar pekar bl. a på att datorn i detta samspel varken utgör en fristående enhet eller en förlängning av sångaren, utan både-och. Fram träder en sammansatt bild av att sjunga med responsiv live-elektronik som kontrasterar mot den gängse dikotoma bilden av dator och musiker i *mixed works*.

KARIN LARSSON ERIKSSON

Spelglädje och förkovran. Drivkrafter för att gå, undervisa och arrangera kurser inom svensk folkmusikmiljö 2013–2015

Låtkurser utgör viktiga möjligheter för utövare av svensk folkmusik att utvecklas och förkovra sig. De karaktäriseras av att vara tillfälliga till sin karaktär, från ett par timmar till några dagar och att deras främsta målgrupp är amatörer inom svensk folkmusikmiljö. De har stora likheter med andra möjligheter till förkovran inom amatörkulturområdet, exempelvis studiecirkel av olika slag, eftersom intentionen med dem är att det ska ske någon form av lärande samtidigt som de är situerade utanför grund-, gymnasie- och eftergymnasiala utbildningar och utanför de kommunala kultur- och

musikskolorna. De är därmed till sin karaktär icke-formella ("non-formal", Veblen 2012).

Genom att se kurserna som icke-formella traderingskulturer ("cultures of transmission", Schippers, 2010:90) insatta i en amatörkulturell kontext, vill jag diskutera frågor som behandlar låtkurserna i relation till de aktörer som är involverade i dem. Främst ligger fokus på deltagarna och lärarna, men till viss del också på arrangörerna. Hur ser dessa olika grupper på kurserna och deras betydelse, såväl på ett individuellt plan som för genren i stort? Vilka drivkrafter finns att ägna en del av sin fritid åt att gå och arrangera en kurs? Vilka likheter och skillnader mellan deltagare, lärare och arrangörer finns i synen på kurserna på ett mer generellt plan?

Undersökningen baseras på enkäter genomförda i samband med fyra kurser, intervjuer med tolv lärare och e-postkorrespondens med en handfull av kursarrangörerna. Presentationen har två delar: 1) kurserna insatta i en amatörkulturell kontext; 2) fokus på kursdeltagares, pedagogers och arrangörers drivkrafter för att gå, undervisa vid och arrangera låtkurser.

CECILIA FERM-ALMQVIST, NICLAS EKBERG, SUSANNA LEIJONHUFVUD, JON ALLAN, PATRICK BURKHART
Evolving *Bildung* in the Nexus of Streaming Services, Art and Users – Spotify as a Case

The changed landscape of media, with digital distribution as a key factor, creates new conditions for people's access to cultural expressions. This has mainly been studied through technical and financial perspectives, focusing on the record industry, file sharing, human-technology interaction, and click frequency. New questions are necessary for an understanding of what functions streamed music and art expressions can have in people's lives, and how companies such as Spotify relate to these functions.

The aim of the study is to explore *Bildung* in the nexus of streaming services, art and users, with Spotify as a case study. Research questions: How and to what extent do technical, legal, economic, and ethical factors control possibilities for meaning-making in the interaction between streaming media such as Spotify, arts, and human beings? How does the quality of art/music distributed through streaming influence opportunities for *Bildung*? How do users make meaning in the specific contexts? To what extent is the user involved in her own *Bildung* via the algorithms making up the participation?

To achieve this aim and address the research questions an interdisciplinary study is needed, which makes it possible to understand the complex phenomena of a streaming media platform in relation to *Bildung*. Technicians and researchers from the humanities and social sciences will approach the research problem and form a holistic understanding of streaming media in relation to human beings, art, and technology. Hence, combinations of methodological approaches are required. Big-data analysis will provide access to how varied demographics use Spotify. The Spotify users' activities, experiences of streaming media interactions, and meaning-making will be accessed through qualitative netnographical observations, shadowing, and interviews. Sound quality analysis will clarify what aesthetic values are involved in the most appreciated listening experiences, which will be related to *Bildung*.

NINA HAMRÉN

***Fritiofs Saga*. Esaias Tegnér's nationalepos i händerna på Elfrida Andrée och Selma Lagerlöf**

Den här presentationen avser en magisteruppsats som undersöker Elfrida Andrées enda opera *Fritiofs Saga* (1895). Librettot skrevs av Selma Lagerlöf och baserades på Esaias Tegnér's episka dikt med samma namn. Elfrida Andrées opera skrevs som ett tävlingsbidrag inför invigningen av det nya oscarianska operahuset i Stockholm. Operan fick inget pris i tävlingen och har än idag aldrig uppförts i sin helhet.

Genom text- och musikanalys har jag utforskat nationalromantiska drag i verket och sökt spåra hur dessa tankar och idéer har framhävts alternativt förminskats i transformationen från dikt till musikdramatik. Utöver detta har jag också genomsökt verket efter spår av folkmusik och folkton och även tittat efter möjliga influenser från Richard Wagner. Operan sätts även in i en vidare musikalisk kontext genom en komparativ analys med tre andra svenska 1800-talsoperor.

Resultatet av analysen visar att operan tillhör en grupp vikingaoperor som skrevs under en övergångsperiod i svensk opera där kompositörerna började ta intryck av Wagners verk men där man också önskade ge sina kompositioner en unik nationell klang och känsla. Andrées opera bör ses som en direkt föregångare till senare svenska operor med vikingateman som t.ex. Wilhelm Stenhammars *Tirfing* (1898) och Wilhelm Peterson-Bergers *Arljot* (1909).

FREDRIK HEDELIN

Levande musik – ritornellen och det musikaliska skapandet

Presentationen kommer att handla om innehållet i en kommande avhandling i musikalisk gestaltning med samma titel. Ett mångårigt arbete i en elektronmusikstudio väcker frågan om i vilken mening man kan tala om musikaliskt liv. Det handlar inte om spår av tonsättarens liv i verket, livgivande framföranden, eller livfulla musikupplevelser, utan om liv i musikens inre. Tillsammans med filosofin hos Deleuze, med fokus på boken *Mille plateaux* av Deleuze och Guattari, gör jag en närläsning av tre solokonsert för flöjt, violin respektive piano och kammarensemble, vilka är komponerade inom ramen för avhandlingen. Här spelar begreppet ritornell en avgörande roll som en brygga mellan filosofin och musiken. Hos Deleuze och Guattari är ritornellen en sorts uppsamlare och omvandlare av krafter och uttryck, hos musiken är den en formprincip. Det skall visa sig att ritornellen, tillsammans med närbesläktade begrepp hos Deleuze och Guattari, såsom anordning, kaos, kosmos, skiktning och avskiktning, blir nyckeln till att öppna upp satsstrukturen och tränga in i musikens inre för att blottlägga dess skapande aktivitet. I ljuset av ritornellen och frågan om musikaliskt liv berörs också frågor om musikinstrumentens natur bortom akustiken, vad skapande egentligen är, och hur musiken betraktad som en anordning skulle kunna ge nya infallsvinklar till musikalisk form och analys.

KIA HEDELL

Proveniensproblematik i Uppsala universitetsbiblioteks äldre musiksamling

Den äldre delen av musiksamlingen (före år 1851) i Uppsala universitetsbibliotek (UUB) har byggts upp främst genom donationer av olika slag. Någon systematisk dokumentation av varifrån och hur musikalierna förvärvades gjordes inte under denna tid. Mycken forskarmöda har under de senaste hundra åren lagts ned på att kartlägga de äldre musikaliernas proveniens. Ofta har denna gått att bestämma med hjälp av äldre inventeringar och kataloger samt genom iakttagelser i bokband, om papperstyp och av anteckningar i de fysiska volymerna. På så sätt har musikaliska krigsbytenessamlingar från trettioåriga kriget och Dübensamlingen som skänktes till biblioteket år 1732 kunnat rekonstrueras. Men fortfarande finns enstaka musikalier utan säkerställd proveniens. Det gäller till exempel för den kända spanska sångsamlingen *Cancionero de Uppsala*.

Kunskap om en musikhandskrifts eller ett musiktrycks tidigare historia är av betydelse inte bara för ägandeinstitutionen utan också för musikforskningen. Med hjälp av proveniensuppgifter kan information utvinnas om samlingars uppbyggnad och musikaliernas användning och cirkulation i en historisk kontext. Jag kommer i denna presentation att lyfta fram ett par 1500-talsmusikalier i UUB:s musiksamling med ännu inte säkerställd proveniens vilka skulle kunna vara föremål för vidare forskning. Jag kommer också att presentera hypotesen att ett ord, "Lavoix", som finns inskrivet i tre musikhandskrifter från sent 1500-talet (signum Vmhs 87 "Codex carminum Gallicorum", Vmhs 88 och Vmhs 89), skall uttolkas som namnet på den franske bibliotekarien och musikforskaren Henri Lavoix (1846–97), verksam vid Bibliothèque Sainte-Geneviève i Paris. Ordet skulle i så fall inte ha något att göra med en tidigare ägare, vilket man skulle kunna tro, utan i stället med UUB:s kontakter med denne bibliotekarie och detta franska bibliotek under slutet av 1800-talet.

CARL HOLMGREN

Pianostuderandes lärande av musikalisk interpretation inom enskild huvudinstrumentundervisning på högskolenivå

Musik har alltid varit en utövande konstform. Först under 1800-talet formerades standardförloppet inom västerländsk konstmusik till att interpreten framför en interpretation – ett konstverk i sig baserat på och relaterat till musikverket; interpretationen kan analyseras och värderas, och interpreten är en konstnär.

Inom konstnärlig forskning undersöks de kreativa aspekterna av musikalisk interpretation från ett utövarperspektiv, men från musikpedagogiskt håll har hittills föga uppmärksamhet ägnats åt hur dylika färdigheter beskrivs, utvecklas och kommuniceras.

Musikpedagogiska studier visar att interpretation och musikens expressiva aspekter sällan behandlas på kulturskolenivå, och att det även på högskolenivå – i synnerhet för instrumentalister inom västerländsk konstmusikalisk tradition – fokuseras mer på teknik än på interpretation.

I enskild instrumentalundervisning på högskolenivå läggs betydande vikt vid studenternas spel, och härmning – vilket studenterna ofta är bra på – är vanligt förekommande. Studier visar en diskrepans mellan praktiskt spel och förmåga till självständig interpretation, vilket antyder att färdigheterna inte har internaliserats.

Syftet med studien – den första delstudien inom mitt avhandlingsarbete – är att öka förståelsen för lärande av interpretation av västerländsk konstmusik inom ramen för enskild huvudinstrumentundervisning på högskolenivå i Sverige. För att besvara syftet formulerades följande forskningsfrågor:

1. Hur beskriver studerande respektive lärare musikalisk interpretation?
2. Hur beskriver studerande respektive lärare förutsättningar för lärande av musikalisk interpretation?

Vårterminen 2016 genomfördes kvalitativa halvstrukturerade intervjuer med 10 personer med piano som huvudinstrument (4 lärare, 6 studerande) fördelade mellan 3 institutioner för högre musikutbildning i Sverige.

Analysen har hermeneutisk ansats med utgångspunkt i Gadammers och Ricœurs filosofi. Jag kommer att presentera en preliminär schematisk modell för förutsättningar för utveckling av interpretation där bland annat följande faktorer är betydelsefulla: definition av interpretation, uppfattad tolkningsfrihet och självförtroende som interpret; förekomst av och förhållningssätt till musiklyssning; relationen mellan teknik och interpretation; utveckling av ett utforskande förhållningssätt.

PER HÖGBERG

”Stäm upp för din konung, du stämmornas mö!” Om orgel och koralsats som pedagogiska artefakter i församlingssångsmusicerande

Ett bärande element i gestaltningen av Svenska kyrkans gudstjänstliv har alltsedan reformation och ortodoxi varit församlingens delaktighet i det gemensamma gudstjänstfirandet. Inte minst har detta kommit till uttryck i församlingssång. Ett kyrkomusikaliskt bidrag till den liturgiska gestaltningen är ledningen av denna sång. För gudstjänstorganisten tar sig detta uttryck i bl. a. ”orgelspel till psalmsång”. I min avhandling *Orgelsång och psalmspel. Musikalisk gestaltning av församlingssång* möblerar jag om detta uttryck, i syfte att formulera en förståelse av konstnärliga processer som ligger till grund för musikalisk gestaltning av orgelbeledsagd församlingssång. De krav som sådan gestaltning ställer är inte begränsade till organistens musikaliska och speltekniska kompetens. Gudstjänstorganisten är inte en orgelsolist i det liturgiska skeendet, utan samverkar som en av deltagarna i interaktion tillsammans med församlingen. I Henric Leop. Rohrmans uppfordran till organisten att från sin orgelpall noga

ge akt på just sången (1805), har instrumentalisten fått verktyg att kunna överge orgelns spel till psalmsången, för att i stället låta instrumentet sjunga tillsammans med församlingen: i samspel och orgelsång. Detta samspel utgör också myllan för ett gemensamt lärande. I samklang mellan poesi och musik öppnas landskap som kan inspirera till enskild och gemensam reflektion utifrån liturgiska och konstnärliga aspekter. I sådant lärande, präglad av interaktion, ges förutsättningar för deltagarna att bli varandras pedagoger. Erfarenheten att en vokal ingång är grundläggande för all kyrkomusikalisk gestaltning kommer väl till pass även i pedagogiskt hantverk kring ämnet liturgiskt orgelspel.

Denna recital-lecture tar sin utgångspunkt i hur det reformatoriska arvet avseende orgelbeledsagad församlingssång förmedlades vid sekelskiftet 1800, samt i hur övergången vid denna tid från generalbasnoterad koralsats till utskrivna fyrstämighet, kom att påverka utvecklingen. Vid instrumentet ges talrika exempel på hur denna kunskap också kan stimulera gestaltningen av nutida orgelrelaterat församlingssångsmusicerande.

SVERKER JULLANDER, JAN BERG, HELGE KJEKSHUS,
KARIN NELSON, PETTER SUNDKVIST

Time and Space: Musical Tempo and Room Acoustics

In this presentation we discuss the influence of acoustics on temporal aspects of performance for different instrument constellations. In a concert hall with mechanically variable acoustics, professional soloists and ensembles each performed a programme of 3–4 pieces at three trials throughout the same day in the presence of an audience of experienced musicians–researchers. The instrument settings included solo instruments, chamber ensembles and a chamber choir. The trials were recorded for later analysis. The microphones were placed so as to minimize audible differences in acoustics between the recordings.

For the solo instruments musicians tended to use slower tempi and allow themselves more agogic freedom in larger acoustics. A similar tendency, though less marked, was observed in conducted ensembles. For ensembles without conductor, the acoustics did not seem to influence the chosen tempi.

When playing in larger acoustics, performers tended to feel more comfortable and relaxed – and more satisfied – which was often reflected in the choice of slower tempo as well as in a greater degree of tempo fluctuation. The listeners in the hall, on the other hand, did not always share the performers' preferences. A different picture

emerged in the evaluations of the recordings: here musicians viewed recordings made in drier acoustics, often using faster tempi with less fluctuation, in a more positive light. For some pieces in slow tempi, however, performances in larger acoustics were preferred. Generally, the preferences of musicians and listeners were more in agreement for the recordings than for the live performances.

The results show that the room acoustic in many cases does seem to influence tempo and agogics, but also that this influence varies considerably between different instrument settings (especially solo vs. ensemble) as well as between individual pieces in different tempi and styles. Performers' preferences may vary considerably between the live situations and listening to recordings.

EVA KJELLANDER HELLQVIST & KARIN HALLGREN

Musik och politik i svenskt 1970-tal: musikspridning, jämlikhet och kommersialism på de kungliga teatrarna och SVT?

Under 1960- och 70-talen var debatten om kulturfrågor intensiv i Sverige. Beslutet om kulturpolitikens inriktning 1974 fick stor betydelse för kulturlivets organisering under de kommande decennierna. Den nya kulturpolitiken byggde bland annat på idéer om behovet av att sprida kultur jämlikt till alla invånare i Sverige, samt att "Kulturpolitiken skall motverka kommersialismens negativa verkningar inom kulturområdet" (Kulturutredningen 1995:62). Samtidigt hade svenska grupper inom populärmusiken stora internationella framgångar, med ABBA som det mest framgångsrika och mest kända exemplet. Kulturdebatten blev polariserad, med tydliga motsättningar mellan förespråkare för kulturpolitikens grundläggande värderingar å ena sidan och "den kommersiella musikens" företrädare å den andra.

Denna motsättning är fokus för vår studie. Hur påverkades olika institutioner av den nya kulturpolitiken och av de aktuella idéerna i debatten? I denna studie görs en jämförelse mellan några konkreta yttringar inom musiklivet. Exempel ges från de traditionstygda scenerna Kungliga Operan och Dramaten i Stockholm samt från SVT:s verksamhet, där programmet "Alternativ festival" från 1975 används som en fallstudie. Förutom utvalda program och föreställningar bygger studien på arkivmaterial från institutionerna. Vi använder en komparativ metod och genomför föreställningsanalys utifrån teatervetenskapliga metoder.

1970-talets kulturdebatt inom musikens område är till vissa delar beskriven och analyserad i tidigare forskning (se exv. Arvidsson 2008; Thyrén 2009) men en jämförelse mellan institutioner av detta slag har inte gjorts tidigare. Här finns en möjlighet att visa hur kulturlivet i stort påverkades av de nya idéerna och hur både hög- och lågutbildade gavs tillfälle att ta del av detta.

ESTER LEBEDINSKI

”Af Gammalt laga nytt, och ljus i mörkret föra, är en besvärlig konst, som gifver nog att göra”. J. H. Roman och den engelska musikaliska antikvarianismen

I forskningen om Johan Helmich Roman betonas ofta hans verksamhet som medlem i orkestern vid The King's Theatre, Haymarket, som den viktigaste erfarenheten under hans tid i London, 1716–21. Mycket av den repertoar Roman senare samlade, arrangerade och imiterade (t.ex. S *Skma* Ro 95 och Ro 97) tyder dock på att Roman rört sig i delvis motsatta kretsar, nämligen den engelska musikantikvariska rörelsen med dess fascination för så kallad ”ancient music”. Anna-Lena Holm noterade vissa likheter mellan Romans kyrkomusiksamling och Thomas Tudways *History of Music* (1714–20; numera i GB *Lbl* Ms Harley 7337–7342), en samling gammal engelsk kyrkomusik skapad för Robert Harley, Earl av Oxford, och ett av den engelska musikantikvariska rörelsens praktexemplar. Romans förmodade kompositions lärare Johann Christoph Pepusch (1667–1752) skulle komma att bli musikalisk och intellektuell ledare för The Academy of Vocal Music, senare The Academy of Ancient Music. Romans framföranden av Händels *The Oratorio* (senare känd som *Esther*), *Acis & Galatea* och ett flertal Chandos anthems, antyder att han också hade någon, möjligen indirekt, koppling till den välkände samlaren och humanisten James Brydges, hertig av Chandos, vid vars hov Pepusch var anställd och Händels ovan nämnda verk framfördes.

Min presentation diskuterar Romans repertoar med kopplingar till England, tillsammans med attityder och praktiker i de engelska musikaliska kretsar där Roman troligtvis först stött på den. Presentationen belyser den kulturella överföringen och översättningen av dessa repertoarer och praktiker, liksom effekterna av detta korta men betydelsefulla kulturella utbyte mellan de olika musikmiljöerna i London och Stockholm.

SUSANNA LEIJONHUFVUD

Liquid Streaming – an Actor–Network Analysis of Streamed Music with Spotify as a Case Study

Currently, music streaming services are starting to dominate the music industry. Streaming outpaces physical recordings as well as digital downloads, and by doing so music streaming has contributed to the shift where ownership is replaced by access to artefacts. This presentation aims to describe the affordances and surplus values that are connected to such an access service taking Spotify, a company founded in Sweden, as a case study. By employing Zygmunt Bauman's concept of Liquid Modernity as a way to comprehend contemporary society in an encounter with Bruno Latour's Actor–Network Theory (ANT) I will show how and in what ways accessed music streaming indeed are a networked actor of a liquid nature.

The presentation will focus on a central section of my forthcoming thesis *Liquid Music Streaming*, namely the actor – the Spotify streaming service. According to the ANT analysis, the feature of music streaming needs a number of networked actors in order to act as a music-streaming actor. First and foremost, music streaming needs an actor, e.g. a company, that can create a practice of musicking. The analysis of the Spotify Company and its service shows in summary how the company management structure is agile with autonomous working squads that constantly update the service based on user-generated data. Hence Spotify's music streaming is a runaway object, to use Yrjö Engeström's terminology, a result of the subject's activity and impossible to master or overview from any single point of perspective. Secondly, music streaming needs the actor of distribution channels to reach its primary final cause – the end-user. Distribution of musical goods, e.g. musical files, are networked by Internet Service Providers (ISP) as well as providers of digital devices, the lawful holders of music and political jurisdictions. Besides these major actors the service is associated to yet other services and products, developers and public institutions, not least the end-user. These entities are not solid and static but constantly changing and reshaping. The conclusion will present the Spotify streaming service as a liquid actor inescapably intertwined and dependent on several other liquid actors in order to perform its liquid service of streaming.

ANNIKA LINDSKOG

Creating Cultural Memory: Joseph Martin Kraus' Funeral Music for King Gustaf III

“Divine Kraus! I have just heard funeral music which has but one fault: it was so beautiful that I, because of it and for as long as it lasted, did not think of the funeral itself, nor of him who was being buried. Forgive me this, O shadows of my King! You have yourself brought Kraus to us – now you see the consequences.”

The music that accompanied the funeral services for King Gustaf III – Joseph Martin Kraus' *Symphonie Funèbre* and *Funeral Cantata* – not only filled a ceremonial function, but can also be understood as a response to an emotional and intellectual need to comprehend and process the circumstances of the King's death, the reign it put an end to, and the very uncertain future ahead that it had brought on.

Kraus' music thus negotiates a set of dualities: expressing both an official position and a private grief; employing a fundamentally European artistic language for a highly localised matter (Kraus was born and educated in Germany and in addition spent the first five years in Gustaf III's employ touring Europe to 'study the theatres'); and commemorating a past in an act of memorialisation that ultimately contributes significantly to its future.

Memory is built on narrative. It is through narrative that a culture organises and integrates its understanding of reality, and the way we remember, what we anticipate, and how we perceive, are largely social. Narratives constitute community: they explain a group to itself, and legitimate its deeds and aspirations – as such, and as Roland Barthes points out, public monuments (here understood broadly) play a significant role as constituting and creating individual and collective meaning.

As the *Symphonie Funèbre* dramatises emotional responses with muffled timpani announcements, melancholic contemplation and a funeral hymn, but also incorporates confident and resplendent major passages that in part echo earlier compositions for triumphal state functions, it articulates on one hand the collective shock and grief, and on the other, initiates a process not just of general commemoration but also of specific memorialisation. In the *Funeral Cantata* these aspects are more sharply, and perhaps overtly, at play, as it expressively bemoans the assassination and contemplates its consequences from a national perspective. Responding thus to the occasion, these pieces could be understood not just as merely

functional, but as both expressing and moulding a collective response to a local specificity and context. Stockholm at this point sat at a crossroads of European influences and domestic conditions; this paper seeks to ask to what extent the funeral music negotiates, in and through itself, the interconnections and intermediality of local and intercultural parameters, and how this music constitutes and shapes a dialogue with the cultural memory of its own context.

TOBIAS LUND

”Kanske man blir lite konstig av att sova i skogen.”

Skogssusets betydelse från Almqvist till Lindgren

Naturen i Sverige domineras helt av skogen. Denna skog är en visuell, taktill, doftmässig och påtagligt materiell företeelse med biologisk, ekonomisk och mångfaldigt kulturell betydelse för människan. Men skogen är också en ljudande plats. Vad har människor tänkt och känt när de har hört vinden susa i trädtopparna, hört fågelläten, gevärsknallar, brummande skogsmaskiner och andra ljud som uppstår bland trädstammarna?

Min presentation handlar om ett särskilt spår i skogsljudens receptions historia. Jag kommer att diskutera ett musikaliskt och tre litterära verk där skogsljuden tillskrivs egenskaper som griper djupt in i människan, ja som faktiskt verkar förena människan med naturen. En preliminär iakttagelse är att det finns en kontinuitet från den ”naturkonsert” av skogssus och fågelkvitter som skildras i C. J. L. Almqvists *Jaktslottet* (1832) till det nattliga skogssus som får Lisa från Mellangården att känna sig så konstig i Astrid Lindgrens *Bara roligt i Bullerbyn* (1952). En länk mellan suset hos Almqvist och det hos Lindgren torde vara Karl-Erik Forsslunds på sin tid mycket lästa romaner, särskilt *Jungfru-Jan* (1897), där skogssuset framställs som en erotisk-metafysisk urkraft. Forsslund tog starkt intryck av Almqvist och kombinerade delar av dennes romantik med Ernst Haeckels monism. En annan möjlig länk är *Midsommarvaka* (1903) av Forsslunds nära vän Hugo Alfvén. Skogssuset spelar en viktig roll också där, och mycket talar för att *Jungfru-Jan* var Alfvéns närmaste förebild.

Den särskilda stämning som än idag kan uppstå i huvudet på den som tyst sätter sig ner på en sten i en stor skog har förmodligen delar av sin förklaring i psykologiska, fysiologiska och sociala faktorer. Men den kulturhistoriska faktorn ska inte undervärderas. I någon mån lever vi nog fortfarande i romantikens tidevarv.

MATTIAS LUNDBERG

Två lager blir ett. Musikaliska egenheter i mässans gestaltning under den svenska reformationstiden c.1530–c.1610

De tryckta och handskrivna mässordningarna från den svenska reformationstidens tidigaste faser innehåller några egenheter som haft avgörande betydelse för hur Mässan kommit att gestaltas och utvecklas musikaliskt och liturgiskt i den svenska kyrkotraditionen. En av de mest slående är ett musikaliskt förfarande som med ett enda anmärkningsvärt undantag saknar motsvarighet i de övriga av Luther inspirerade reformationerna i Nordeuropa, nämligen användandet av den medeltida prefationstonen i hela den eukaristiska delen av gudstjänsten. Denna melodiska formel användes före 1520-talet av allt att döma endast för den s.k. prefationen (inledningen till den eukaristiska bönen), i den svenska kyrkoprovinsen på samma sätt som i övriga Västkyrkan. Den hörde till de oftast framförda och därmed för bredare folklager mest välkända melodiska elementen av samhällets centrala ritual över huvud taget.

Det som sker under den tidiga svenska reformationstiden är att denna melodiska formel först (möjligen) tillåts ”spilla över” till efterföljande moment, för att sedan tydligt högst avsiktligt användas som enhetsskapande musikaliskt element för hela den eukaristiska delen av mässan: prefation – instiftelseord — Fader vår. Jag menar att denna egenhet kan förklaras med hur man försökt göra ett hörbart lager av två separata musikaliska skeenden i den senmedeltida mässan. Denna praxis kan beläggas med handskrivna tillägg på de förtryckta notlinjerna i exemplar av kyrkohandböckerna 1541/45/48 o.s.v. och påbjöds som enda alternativ i kyrkohandböckerna 1614 och 1693. Fram till 1811 är detta bruk det enda formellt förväntade.

Förutom i svensk reformationsliturgi finns författaren veterligt endast ett ytterligare exempel på liknande användande av denna recitationsformel, och detta tämligen oväntat: Thomas Müntzers mässordning för kyrkan i Allstedt, tryckt 1524, två år före Luthers *Deutsche Messe* (1526), och sju år före Olaus Petris *Then svenska messan* (1531) i Stockholm. I detta paper undersöks hur den musikaliska gestaltningen av eukaristin i den svenska mässan verkar ha tillkommit och vilka konsekvenser den fått för den fortsatta traditionen.

JONAS LUNDBLAD

Noterad och klingande rytm. Olivier Messiaen som interpret av egna verk

Relationen mellan det noterade musikverket och dess framförande har varit en viktig musikvetenskaplig fråga under decennier. Den ökade forskningen kring inspelningar har tillfört ytterligare perspektiv på denna tematik. Detta paper närmar sig frågeställningen med en fallstudie som även omfattar frågor kring tonsättaren som interpret, och synen på verkintention när tonsättarens tolkning påtagligt avviker från det noterade partituret.

Materialet utgörs av Olivier Messiaens inspelningar av egna orgelverk och arbetsättet består primärt av en grafisk transkription av rytmik i ett antal ljudande exempel. Messiaens inspelningar har hittills inte ägnats någon tydlig uppmärksamhet i forskningen men de är väsentliga för att komplicera bilden av denna mångtydige konstnär. Den egenartade förståelse av rytm som ligger till grund för Messiaens musik är som bekant väl dokumenterad i hans egna skrifter. Genom ett antal exempel belyser presentationen hur de egna inspelningarna markant avviker från partiturens komplexa och noggrant noterade rytmik. Vad innebär den spänning som genom dessa avvikelser uppstår mellan klingande gestaltning och teoretisk grundkonception av rytmikens uppgift och möjligheter? Hur förändras synen på verkens ontologi, t.ex. vad gäller det musikteoretiska studiet av dem?

De rytmiska analyserna av några klingande exempel kommer sättas i relation till tidigare debatt om ideal i Messiaeninterpretation. Studiet av tonsättarens inspelningar syftar också inte minst till att ytterligare problematisera spännvidden i ett skapande som pendlar mellan improvisation och minutiös musikteoretisk och spekulativ tankekraft.

VERONIKA MUCHITSCH

Analyzing Voice as a Sonic Dispositif

In her song 'Drone Bomb Me', the voice of the U.S.-American singer and musician Anohni moves subtly between different vocal qualities. At times sounding immediate and calm, at others shimmering and dispersed, at times appearing material and deeply embodied, at others technologically altered and cyborgian, neither distinctly male nor female throughout, the voice creates the impression of a multiplicity rather than a unified source. This sonic effect resonates with the song's lyrical narrative that unfolds as a tale of border crossings – between intense bodily materiality and violent destruction – 'blow my head off / explode my crystal guts', of

sublime nature - ‘blow me from the mountains / and into the sea’ and technological dystopia - ‘drone bomb me’.

Jointly, the song’s sound and lyrics contribute to the nodal point that is the singer’s voice. In this paper, I will conceptualize this voice – in its timbre, its sounds, and in the words it utters – as a sonic *dispositif*. Following the concept developed by Michel Foucault, I understand it as a multiplicity that emerges from relations between bodies, technologies, aesthetics, and ideologies. Rather than locating the origin of vocal sound in the singer’s body or mind, the *dispositif* marks a concentration of forces that includes the singing embodied subject, but does not regard it as its primary site of origin. Instead, it facilitates me to conceptualize the embodied subject as an agent among many in a specific historic moment, and vocal sound as a multiplicity of agencies rather than a unitary utterance.

KLAS NEVRIN

Musik i Oordning. Motspel, komplexitet och kollektiv improvisation

I ”Musik i Oordning” – ett konstnärligt forskningsprojekt (2016–2018) tillämpar vi en processinriktad modulär metod för kollektiv improvisation, influerad av Deleuze och komplexitetsteori. Liknande idéer återfinns i annan forskning (t ex Borgo 2005, Cobussen 2014, Costa 2011, Haenisch 2011), men det är mer ovanligt att fokusera på metoder som involverar polyrytmik och tonalitet (inklusive modalitet och mikrotonalitet) – en musikalisk miljö med anknytningar till frijazz, Third Stream och postminimalism.

Vi skiljer på olika slags moduler (”bundles”, ”seeds” och ”blocks”) i ett prövande av deras förbindelsemöjligheter och transformationer. Detta involverar processer som ”permeabilitet” (Ligeti 1965), ”morfabilitet”, överlagring, amalgamering, rolltaganden och övergångar (jfr Nunn 1998). Till exempel erbjuder polyrytmiska och tonala moduler olika möjligheter för musikernas växelspel, beroende på en rad faktorer såsom graden av intern symmetri eller regelbundenhet (jfr liksvävande temperering och ”extended just intonation”; eller icke-isokrona men ”perfekt balanserade” eller ”välformade” rytmer). Modulerna genomgår både ”mindre” och ”större” variationer (inom och mellan framföranden) och fungerar som ett virtuellt diagram för rhizomatiska förbindelsemöjligheter. De är avsiktligt underdeterminerade, för att erbjuda möjligheter till komplexitet (självorganisering, emergens) och topologisk transformering (”töjande” snarare än ”rivande”). Studier om

spektromorfologi och interstrukturella relationer mellan "ljudkonfigurationer" (t ex Tenney 1961, Smalley 1997, Thoresen 2007) är härvidlag användbara, liksom maskiner som introducerar randomisering, ljudsyntes och algoritmisk generering.

"Oordning" är ett användbart begrepp för hur vi ofta upplever vad vi gör: lekfullt vridande, skiftande, fragmenterande, förskjutande, kolliderande, inskjutande, upplösande, utspridande. Detta förändrar ett musikaliskt material så att något händer över vilket vi har mindre kontroll, vilket inbjuder till fler möjligheter att växelverka med omgivningen. Begreppet är dock inte avsett som en motsats till ordning. Snarare skapas multistrukturella, multifunktionella och multivalenta lager när (delvis) icke-koordinerade pulser, fraseringar, intonationer, tonaliteter eller dynamiker sammankopplas i en heterogen sammansättning.

PER-HENNING OLSSON

Mellan symfoni och solokonsert. En analys av Allan Petterssons och Anders Eliassons verk, som rör sig i gränlandet mellan två genrer

Allan Pettersson (1911–1980) och Anders Eliasson (1947–2013) var två svenska tonsättare som nådde stora framgångar som symfoniker. Båda har också komponerat verk inom fältet mellan symfonigenren och solokonsertgenren, verk som ligger förhållandevis nära varandra i tid. Hur relaterade Pettersson och Eliasson symfonigenren till solokonsertgenren?

Historiskt sett har symfoni och solokonsert varit två mycket olikartade genrer, både i termer av ideologiska associationer och struktur. Jag vill här visa hur Pettersson och Eliasson relaterade symfonigenren till solokonsertgenren. För att göra detta analyserar jag fyra verk av Pettersson och Eliasson men använder även andra symfonier och solokonsertverk av tonsättarna som jämförelse.

Analyserna utgår från ett angreppssätt hämtat från Carl Dahlhaus, där jag diskuterar vilka formproblem tonsättarna hade att lösa i verken och sedan analyserar verken utifrån det. De verk som ligger i fokus för undersökningen är Petterssons *Konsert nr 2 för violin och orkester* (1978), som han själv beskrev som "en Symfoni för violin och orkester"; Petterssons *Symfoni nr 16* (1979), som i ett tidigt stadium benämndes "Concerto for Alto Saxophone and Orchestra"; Eliassons *Symfoni nr 3* (1989), som bär undertiteln "Sinfonia concertante" och är komponerad för saxofon och orkester; samt Eliassons *Konsert för*

horn och stråkar, ”*Farfalle e ferro*” (1992), som benämndes ”symfoni” av den dirigent som uruppförde den.

Jag vill visa att symfoni- och solokonsertgenrerna låg nära varandra för Pettersson i slutet av 70-talet och förklara hur han relaterade dessa till varandra. Jag vill vidare visa hur det för Eliassons del förhöll sig mellan genrerna och sedan diskutera i vilken utsträckning det går att dra relevanta paralleller mellan Pettersson och Eliasson. Diskussionen bygger framför allt på musikanalytiska iakttagelser, men även på uttalanden från Pettersson och Eliasson. I diskussionen tas även genren *sinfonia concertante* upp, och huruvida den hade betydelse för Pettersson och Eliasson. Utifrån detta och med hjälp av tidigare forskning försöker jag att dra slutsatser om tonsättarnas förhållande till symfonigenren i ett större perspektiv.

TOBIAS PLEBUCH

On the Historical, Analytical and Poietic Significance of Cue Sheets

While cue sheets have long been recognized as documents of “silent” film music, they have never been examined comprehensively in the context of silent film’s progressive professionalization in the early twentieth century. As straightforward lists for the reconstruction of live performances and DVD releases, they are overrated and underrated at the same time. Cue sheets were merely recommendations for a highly flexible musical practice in the cinema before, and sometimes even combined with, sound recording technologies in film. Yet, they also indicate connections between stage and screen drama and their strong dependence on musical topics.

My paper thus illustrates how cue sheets originated in the theatrical practices of the nineteenth century to become tightly embedded within an industrial and international system of a streamlined and highly professionalized division of labor in the cinema of the late 1920s – a system whose basic principles would continue not only in sound film studios but also in TV and video game music production to this date. Pertinent sources testify to the increasing need to gain control over both traditional repertoires and generic stock pieces as well as efficient methods of topic-based music production. So far, musicologists have treated topics as a repertoire of stereotyped material for analytical and hermeneutic purposes in a rather reductionist manner that neglected their heuristic function in the creative process. Their place within the *ars inveniendi*, however, is

evident not only from treatises until the decline of rhetoric in the late eighteenth century, but also persisted, as I will argue, well beyond in both practice and – to use Carl Dahlhaus' terminology – “implicit theory.” Film music studies should thus extend its scope and methods to practices that freely combine compilation, arrangement, improvisation and composition proper, particularly, but not exclusively, in the silent era.

EVA SÆTHER

Det tredje rummet. Erfarenheter från kulturskolans i Malmö breddade rekrytering genom El Sistema.

Kulturskolan i Malmö har sedan höstterminen 2013 drivit El Sistema-verksamhet som ett led i ambitionen att förverkliga ”kulturell allemansrätt”. I detta paper belyses El Sistema i Malmö utifrån tre års erfarenheter av förändringsarbete som innefattar:

- musiklärares professionella handlingsutrymme;
- inkluderande musikundervisning i socialt utsatta områden;
- samt slutligen och huvudsakligen *agency* – erfarenheter av inkluderande musikundervisning hos dem som deltar, med särskilt fokus på nyanlända flyktingar och nysvenskar.

Paperpresentationen bygger på resultat av fältarbete vid El Sistema-implementeringen 2013, samt uppföljande fältarbete under vårterminen 2016. Det första fältarbetet blottade de spänningsfält som musiklärarna i El Sistema arbetar inom, medan det andra inriktade sig på barnens och ungdomarnas egna erfarenheter. Det övergripande temat är kulturskolans och musikutbildningens potential för att främja social hållbarhet i tider av migrationsströmmar och ökande behov av integration. Särskilt fokus riktas mot vad *kulturellt minne* (DeNora 2000) samt föreställningen om *imaginary space* (Juntunen, Karlsen, Kuopamäki, Laes & Muhonen 2014) och *det tredje rummet* (Bhabha 1996) innebär för dem som fått sitt kulturarv medvetet förstört, vidare hur kulturellt nyskapande kan bli en nyckel till integration och en framtid i ett Europa som präglas av förhandlingar kring kärnvärderingar. För våra respektive institutioner handlar projektet om *kosmopolitiska* (Hansen 2011) anpassningar av högre musiklejarutbildning och ytterligare internationalisering av forskning inom musikpedagogik.

- Frågeställning: Vilka är de upplevda effekterna av musikpedagogisk verksamhet för nyanlända barn och ungdomar, uttryckt genom barns och ungdomars erfarenheter?

- Metod: Etnografiskt fältarbete, kvalitativa intervjuer, deltagande observation, ”sensuous scholarship”.
- Resultat: Fältarbetet ska göras under vårterminen 2017.

MARIA SCHILDT

La France/Suède triomphante. Franska prologer vid det svenska hovet 1680–1720

Lorenzo Magalotti kallade det svenska hovet för den mest ”praktfulla koloni som fransk företagsamhet och välstånd har grundat” när han 1674 besökte Stockholm. Under årtiondena runt 1700, liksom vid andra tidpunkter under tidigmodern tid, hade den svenska hovkulturen framför allt franska förebilder. Detta gällde inte minst då hovet manifesterade sig kanske som tydligast: i teaterföreställningar, baletter, baler och andra divertissement. De kända detaljerna kring denna del av hovkulturen har dock varit få, utspridda i ett begränsat antal ofta fragmentariska dokument. I motsats till detta finns det en stor mängd bevarade musikalier från dessa tillfällen, och de båda källtyperna kan ge ny information när de förs samman. När det gäller musiken var det inte bara fråga om god tillgång till en up-to-date fransk hovrepertoar; även former och praxis övertogs från hovet i Versailles. En brännpunkt i denna omfattande kulturella transfer utgör de prologer som inledde många av hovdivertissementen. Prologen anknöt i allmänhet lite eller inte alls till handlingen i det därpå följande dramat utan förhärligade i stället den franske kungen genom allegoriska och mytologiska narrativ, ofta i relation till aktuella politiska händelser. Några få bevarade exempel visar att de franska prologerna ändå framfördes i Stockholm, om än i anpassad form. Dessa fall ger en sällsynt möjlighet att, både när det gäller text och musik, få en inblick i vad som behölls, vad som anpassades och vad som förkastades i relation till förlagorna.

BERK SIRMAN

Nya utmaningar i analys av inspelad musik

Analys av inspelad musik ställer musikforskaren inför nya utmaningar när det fonografiska verket blir själva analysobjektet. Enligt Lee Brown (2000), som myntade begreppet, blir alla de hörbara egenskaperna i fonografiska verk konstituerande till skillnad från när samma egenskaper förekommer i ett musikaliskt verk i ”vanlig” mening. Det innebär att egenskaper som bland annat efterklang och klangfärg, vilka musikanalys vanligtvis inte brukar beröra, blir

intressanta ur ett musikanalyssammanhang som självklara egenskaper hos fonografiska verk. En annan fråga som musikforskaren har att ta ställning till är vilka hörbara egenskaper som ska tas upp i en musikanalys. Frågan är angelägen i analys av inspelad musik när antalet egenskaper blir många fler som en följd av att det fonografiska verket blir själva analysobjektet.

Leonard B. Meyers (1989) klassificering av domäner av musikalisk struktur som primära och sekundära beroende på deras benägenhet att ingå i syntaktiska förhållanden har tagits upp i samband med diskussioner av analys av inspelad musik av bland andra Allan Moore (2012). Notbaserad musikanalys, till exempel, har utvecklat begrepp som fungerar bäst i den primära domänen, som handlar om egenskaper som är benägna att ingå i syntaktiska förhållanden såsom tonhöjd.

I detta paper, som bygger på en artikel i min kommande avhandling, använder jag denna klassificering för att inleda en diskussion om vilka musikaliska egenskaper som finns tillgängliga att ta upp i analys av inspelad musik. Jag tar först upp två befintliga analyser av fonografiska verk, en som fokuserar på musikaliska egenskaper i Meyers primära domän och en som fokuserar på egenskaper som ingår i den sekundära domänen av musikalisk struktur. Jag fortsätter sedan med en egen analys för att bland annat diskutera vad som kan avgöra urvalet mellan olika sorters musikaliska egenskaper i analys av fonografiska verk.

DANIEL STIGHÄLL

Mousiké och pre-opera

Ordet musik härstammar från grekiskans mousiké, men ordets betydelse har förändrats en del. Ursprungsbetydelsen avsåg kombinationen av poesi, musik och någon form av rumsligt agerande: dans, pantomim eller skådespel. Under renässansen växte intresset för det antika musikdramat, där kombinationen av mousikékonstarter var tydlig, vilket ledde till ett flitigt experimenterande inom flera olika musikaliska genrer, däribland madrigalkomedier, intermedier och karnevalsånger. Denna företeelse har jag kommit att kalla pre-operaströmningar eftersom experimenterandet på olika sätt bidrog till operans upprinnelse. I mitt doktorandarbete har jag studerat dessa strömningar för att finna spår av hur mousiké gestaltades under den tidigmoderna epoken i Italien. Jag undersöker också hur dessa genrer idag framställs med eller utan den rumsliga aktionen – dansmusik med eller utan dans, eller

musikdramatik med eller utan agerande – och hur det påverkar musiken och framförandet.

Detta paper presenterar de sätt att använda mousiké som jag funnit i 1500-talets pre-operaströmningar, samt hur denna kunskap kan påverka framförandet av sådan repertoar. Studien grundar sig i repetitioner och framträdanden under hösten 2015 och våren 2016 med ensemblen Serikon. Under våren 2017 kommer mina studier att fortsätta med ett sceniskt framförande av madrigalkomedin *La Pazzia Senile* (1598). Resultat hittills är:

- Utveckling av sätt att framföra musiken där det rumsliga agerandet inkluderas.
- En påbörjad tankemodell som kan fungera som ett utvecklande verktyg för min musikverksamhet och som jag kallar fyra dimensioner av musikaliskt framförande:
  1. Framförande av musik.
  2. Framförande av musik och text.
  3. Framförande av musik och text med rumsligt agerande.
  4. Tillägg av tidsvariabeln (historia/framtid).

Den fjärde dimensionen är ännu hypotetisk, men är en utgångspunkt för fortsatt experimenterande med pre-opera i nutida musik. En jämförelse kan här göras med Sirató's *Manifeste Dimensioniste* (1936) där den fjärde dimensionen beskrivs som: *The artistic conquest of fourdimensional space, which to date has been completely art-free.*

KARIN STRINNHOLM LAGERGREN

Musikaliska sällskapet i Visby musikaliesamling

2015 firade Musikaliska sällskapet (härefter sällskapet) i Visby 200 år, en av Sveriges allra äldsta och ännu verksamma kammarmusikföreningar. Liksom andra musikaliska sällskap i Sverige bildades det främst för att främja medlemmarnas egen förkovran i musik medan det under 1900-talet övergick till att bli en konsertproducerande organisation. Under 1800-talet samlades i sällskapet ägo en stor mängd musikalier som idag finns i Landsarkivet i Visby. En mycket stor mängd utgörs av kammarmusik i mindre format lämpad för amatörer: stråktrios och -kvartetter samt transkriptioner till piano av operor, men även större körverk för kör och orkester och körkompositioner av lokala kompositörer.

Samlingen speglar sällskapet's intressen och musikaliska färdigheter och är ett rikt material för att studera ett exempel på musiklivet hos borgerskapet i en svensk provins. Genom dessa musikalier och

bevarad skriftlig dokumentation växer bilden fram av en mycket livaktig verksamhet med spelaftnar, publika konserter, sångspel och operetter, samarbete med domkyrkan och gästande professionella musiker från fastlandet. I likhet med många andra ideella föreningar drevs den av ett antal passionerade eldsjälar som ofta hade en prominent ställning i staden. Ett exempel är Wilhelm Söhrling, som även verkade som domkyrkoorganist och musiklärare vid läroverket. Sällskapet bedrev även under en tid egen musikundervisning, vilken främst syftade till att fostra dugliga instrumentalister till sällskapets orkester. Under 1900-talet tunnans samlings ut i och med att verksamheten övergår till att mer bli en kammarmusikförening i nutida mening. Samlingen donerades till Landsarkivet i omgångar under 1950- och 1960-talen. Detta paper ger ett litet men fascinerande bidrag till kunskapen om musikklivet under 1800-talet utanför storstäderna.

INGELA TÄGIL

Garciaskolans kvinnliga röst. En undersökning av vokala operatekniker ur ett genusperspektiv

Projektet är ett treårigt postdok-projekt (2015–18) finansierat av Vetenskapsrådet och förlagt till Hochschule der Künste Bern, Schweiz. Syftet är att och diskutera genusaspekter inom operans vokalteknik genom att både praktiskt och teoretiskt undersöka en av 1800-talets viktigaste vokala skolor, *Garciaskolan*. Trots att Garcia den yngre (1805–1906) och hans efterföljare hade som mål att utveckla rösttekniker för manliga röster, hade de större framgång med kvinnliga sångerskor. Intressant är att ta reda på vad i Garcias teknik som kan betraktas som särskilt gynnsamt för kvinnor. Mina huvudsakliga forskningsfrågor är: *hur påverkar Garcias tekniker coup de la glotte (hård tonansats), lateral andningsteknik (en högre andningsteknik än vad som normalt används idag) och voix blanche (hög larynxposition) kvinnliga operasångerskors röstutveckling? Skulle dessa utdöda tekniker ha relevans idag?* Projektet utgår från den pågående genuskonversation om opera och röst som förs av bland andra forskarna Susan McClary och Carolyn Abbate, om förutsättningar för kvinnlig operasång i en manligt definierad värld. Materialet består dels av inspelningar av sångerskor ur Garciaskola från 1900-talets början, dels av vokala experiment. Jag har gjort experiment tillsammans med sex sopraner, tre professionella och tre operastudenter vid HKB. En jämförelsestudie har gjorts med två tenorer. Dessutom utför jag kontinuerliga experiment på min egen röst. Alla deltagare har sjungit

samma aria med olika tekniker. Ljudet och och ljudkurvorna ska nu jämföras med Garciasångerskor från tidigt 1900-tal. Experimentens syfte är främst att undersöka vilka fördelar Garcias vokaltekniker har för höga kvinnliga röster, men också att undersöka vilka tekniker sångerskorna från sekelskiftet använde och hur de skiljer sig från dagens operateknik.

ANDREAS TILLBORG

The Fine Art of Repetition

This master thesis examines the musical *Chess* in Swedish and its musical construction with particular focus on leitmotif, contrafactum and recurring thematic “cells” as building blocks in the dramatic narrative. While a great deal of musical analysis has been made on opera, fewer analyses have been made on works in the musical theatre. Joseph P. Swain discusses in his book *The Broadway Musical* various examples of musicals that have been typical for Broadway and highlights the problem and possibilities of contrafactum in musicals like *Evita* and *Jesus Christ Superstar*. He also makes in-depth analysis of *West Side Story* and *My Fair Lady*, comparing motivic exploration and recurring themes as well as the musical construction of various songs that are of importance for the shows.

My method will be musical analysis with strong emphasis on thematic constructions and the use of recurring themes and intervals as the major foundation that is of utmost importance for the dramatic narrative. I will use a DVD of the show and the piano /vocal score as my main materials.

The predicted result will show a musical construction that functions on two layers: the first layer uses a limited amount of material to bind the music together, while the second layer is the compositional vehicle for the songs that are representative for the various characters and the storyline. The first layer functions also as a generator, both for the main musical material as well as for musical “symbols” that help evolving the storyline.

With this analysis I hope to shed light on *Chess* in particular and contemporary musicals in general as an art form that can be highly expressive and dramatic through tightly constructed music scores that serve the story without sacrificing the contemporary musical aspect, represented here by rock, pop, disco, and classical music.

TORBJÖRN ÖMALM

Váhtjerduottar: To play a mountain

Språk-, natur- och kulturmiljöer, såväl inhemska som främmande, har sedan länge fascinerat och inspirerat konstnärer, musiker och kompositörer inom vitt skilda genrer under olika tidsepoker. Inom den samiska kulturen finns bruket att jojka en plats, en person eller händelse. Hur kan man använda sig av en liknande utgångspunkt vid ett kollektivt improviserande musikskapande som sker i stunden, i realtid? Hur kan man på ett konstnärligt begripligt och konkret sätt använda sig av inspiration från specifika geografiska regioner, händelser och etnologiska företeelser vid musikskapande? Hur påverkar kunskapen om och erfarenheten av en specifik kulturmiljö ens konstnärliga uttryck? Vilka nödvändiga metoder och verktyg växer fram under den sökande processen?

I *Váhtjerduottar* beskrivs en videodokumenterad improviserad utomhusfestivalkonsert på lågfjället Dundret i Gällivare med frijazztrion Rävelden där musikerna spelar/interagerar utifrån en kollektiv agenda om att “spela en plats”, att försöka vara ett med elementen just där och då. Trion jobbar utifrån instrumentsättningen gitarr, piano och trummor/percussion med mer eller mindre okonventionella metoder. Musikernas respektive bakgrunder, deras inställning före konserten och deras analyser efteråt färgar huvudfrågan och ger flerdimensionella svar kring denna riktade kollektiva improvisation som utfördes på en kultur geografiskt samisk plats.

Denna arbetsprocess har alstrat nya metoder som kan tänkas bidra till att enklare kunna “avkoda”, hantera och realisera impulser vid musikskapande och framförande av musik som är avsedd att ljuda av specifika platser, miljöer och händelser. Läsaren och lyssnaren får en inblick i de individuella kreativa processer som omgärdar detta arbete genom en föreläsning där uppspelning av klingande material ingår.

